

Radicale vernieuwing langdurige ggz

Ondersteund door

Synthese en reflectietool: hulpmiddelen bij radicale vernieuwing

Geplaatst op 13 oktober 2022

Kenniscentrum Phrenos en het Trimbos-instituut voeren samen actie-onderzoek uit naar de beweging [Radicale vernieuwing langdurige ggz](#). Met het actie-onderzoek willen we een dieper inzicht verkrijgen in wat wel en niet werkt in de veranderprocessen waar de beweging voor staat. Hiervoor zijn een synthese en reflectietool gemaakt. De tool kan [deelnemende organisaties](#) helpen bij hun vernieuwing en is ook in te zetten voor organisaties die nog niet deelnemen aan de vernieuwingsbeweging.

Kenniscentrum Phrenos en het Trimbos-instituut voeren samen [actie-onderzoek](#) uit naar de beweging Radicale

vernieuwing langdurige ggz. Met als doel om dat wat deelnemende zorgorganisaties in de praktijk doen en ambiëren te volgen en verder te ontwikkelen. Om zo de kwaliteit van het dagelijks leven van cliënten in de langdurige ggz te helpen verbeteren. Dat wat van waarde is voor cliënten, naasten en hulpverleners steeds weer het uitgangspunt laten zijn – en niet de regels, protocollen, of gewoontes – is waar de radicale vernieuwing om draait.

Wat werkt?

Onderzoekers en vernieuwers

Met het actie-onderzoek willen we dieper inzicht verkrijgen in wat wel en niet werkt in de veranderprocessen waar de beweging voor staat. Hiervoor zijn een synthese en reflectietool gemaakt, met medewerking van verschillende deelnemende ggz-organisaties ([GGZ Noord-Holland-Noord](#), [HVO-Querido](#), [Kwintes](#), [LEVANTOgroep](#) en [Mentrum](#) (Arkin)).

Synthese ‘kampvuurgesprekken’

In het kader van de vernieuwingsbeweging zijn ‘[kampvuurgesprekken](#)’ gevoerd met onder meer cliënten, naasten, zorgverleners, ervaringsdeskundigen, managers en bestuurders. Om in open dialoog te spreken over vernieuwingswensen binnen de langdurige ggz – en dilemma’s die daarbij spelen. De synthese geeft een overzicht van belangrijke thema’s, die besproken zijn tijdens deze heel verschillende gesprekken die in 2021 gevoerd werden. Daarbij worden de thema’s ook gekoppeld aan meer theoretische achtergrondinformatie. Daarmee kan de synthese ook input geven voor toekomstige inhoudelijke uitwisselingsbijeenkomsten.

Reflectietool

In veranderprocessen is het belangrijk om regelmatig samen te reflecteren. Veranderprocessen kunnen in de vernieuwingsbeweging erg divers zijn en op veel verschillende manieren vorm krijgen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een brede cultuurverandering, een specifieke interventie, of om het creëren van experimenteerruimte. Bij het analyseren van de voortgang van de beweging naar relaties, kan een reflectietool in al die situaties helpend zijn.

Thema’s met vragen, stellingen en inspiratiebronnen

De reflectietool bestaat uit verschillende thema’s. Deze thema’s zijn tot stand gekomen op basis van de

synthese van kampvuurgesprekken en met behulp van theoretische kaders (empirische ethiek en Consolidated Framework for Implementation Research (CFIR)). De thema's bieden de mogelijkheid om de dialoog en reflectie op gang te brengen en daar structuur in aan te brengen.

De tool bestaat uit zeven thema's. Elk thema is uitgewerkt met *vragen* voor reflectie, *stellingen* en bronnen ter *inspiratie*. Deze drie onderdelen dienen als input voor de uitvoering, discussie en evaluatie van het veranderproces. In de tool is ook beschreven hoe je de tool in jouw organisatie toe kunt passen.

Lees verder onder de afbeelding

Figuur 1. De scan

De zes thema's (rondom de groene cirkel):

In de synthese van de eerste ronde kampvuurgesprekken is te lezen hoe deze thema's naar voren kwamen in de kampvuurgesprekken in het eerste jaar van de vernieuwingsbeweging.

Rode draad

In alle kampvuurgesprekken komt het belang van relationeel werken naar voren. Het gaat daarbij om gelijkwaardigheid, het plaatsen van ervaringen binnen het levensverhaal van iemand en reflectief handelen. Het belang van anders denken om te komen tot een cultuuromslag vraagt iets van hulpverleners in het directe contact met een cliënt en zijn of haar netwerk. Maar het is ook belangrijk om hiervoor ruimte te creëren op het niveau van de organisatie om dergelijke gesprekken te faciliteren.

Dat blijkt nog best lastig binnen de regels, richtlijnen, certificeringen en financieringssystemen. Genoemd wordt ook dat deze procedures schijnveiligheid kunnen geven en dat het medewerkers kan afhouden van waar het om moet gaan.

Een ander centraal thema dat als een rode draad door de gesprekken loopt, is het belang van het betrekken van het sociale netwerk. Het gaat dan niet alleen om directe familie, maar ook om mensen te betrekken die belangrijk zijn op andere levensgebieden, zoals dagbesteding en werk. In de synthese is meer te lezen over de centrale thema's aan de hand van allerlei voorbeelden uit de kampvuurgesprekken. Daar is ook te lezen wat deelnemers zoal als belemmerend en helpend ervaren per thema.

In ontwikkeling

De reflectietool is een dynamisch product: dit is de eerste versie om mee aan de slag te gaan. We willen de tool, met feedback uit de praktijken steeds kunnen aanpassen. Zodat onderdelen die misschien minder goed werken aangepast kunnen worden en onderdelen die juist goed werken, uitgebouwd worden.

Je feedback is dus erg welkom! Je kunt je ervaring doorgeven via een reactie onder dit artikel, via rvggz@loc.nl of via 030 207 4067. Meer informatie over het actie-onderzoek [vind je hier](#).

Downloaden

- [Download hier](#) de synthese.
- [Download hier](#) de reflectietool.

8 november: inspiratiesessie over actie-onderzoek in de Week van de Radicale vernieuwing

De dinsdag van de Week van de Radicale vernieuwing staat in het teken van Radicale vernieuwing langdurige ggz. In de middag begeleiden de actie-onderzoekers van kenniscentrum Phrenos en Trimbos-instituut een inspiratiesessie. Tijdens deze sessie vertellen zij over de inhoud en het

proces van het actie-onderzoek. En verkennen we de inzet van de reflectietool voor de aanwezigheid.

Deze sessie is alleen voor mensen (uit organisaties) die deelnemen aan Radicale vernieuwing en relaties van de beweging, waaronder relaties van Phrenos en Trimbos-instituut. Iedereen kan zich aanmelden voor de online opening van het programma: deelnemers, partners, relaties en iedereen die geïnteresseerd is. Meer informatie op weekvanderadicalevernieuwing.nl/dinsdag en via de sociale media van Radicale vernieuwing (#weekvanderadicalevernieuwing).

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Vernieuwing bij deelnemers](#), [de Nederlandse ggz](#), [LOC](#), [Phrenos](#), [Trimbos & Valente](#)

Trefwoorden: [actie-onderzoek](#)